

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การให้ความหมายและการต่อรองในชีวิตคู่ของหญิงรักหญิง (Women Loving Women's Self-definition and Negotiation in Their "Married" Lives)
ชื่อผู้เขียน	นางสาวสุมาลี ไตทอง (Miss Sumalee Tokthong)
ระดับปริญญา	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา/คณะ/มหาวิทยาลัย	สาขาวิชาสตรีศึกษา วิทยาลัยสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	รองศาสตราจารย์ ดร.กฤตยา อาชวนิจกุล
ปีการศึกษา	2549

บทคัดย่อ

การศึกษานี้ ต้องการให้เสียงของหญิงรักหญิงได้มีพื้นที่ในการสร้างความหมายให้กับการเป็นหญิงรักหญิง ตลอดจนนำเสนอถึงความคิดความเชื่อในชีวิตคู่ และความสัมพันธ์ของคู่หญิงรักหญิงที่ดำรงอยู่ ภายใต้ระบบความเชื่อความหมายแบบรักต่างเพศ โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อศึกษาถึงการให้ความหมายกับการเป็นหญิงรักหญิง
2. เพื่อศึกษาถึงความเชื่อเรื่องชีวิตคู่ การต่อรองในฐานะหญิงรักหญิงต่อคนรอบข้าง
3. เพื่อศึกษาการใช้ชีวิตคู่ของหญิงรักหญิงแต่ละคู่ว่ามีเนื้อหาของความสัมพันธ์อย่างไร

แนวคิดที่ใช้ มุ่งความเข้าใจระบบความเชื่อความหมายเรื่องเพศสรีระ เพศภาวะ และเพศวิถีในฐานะเป็นสิ่งที่ถูกสร้างผ่านระบบการให้ความหมายทางสังคมและเปลี่ยนแปลงได้ แนวคิดสตรีนิยมแนวสุดขั้ว (Radical feminist) อธิบายถึงระบบความเชื่อความหมายเรื่องเพศในระบบชายเป็นใหญ่ที่ควบคุมเพศวิถีของผู้หญิงไว้กับ การเป็นเมียและเป็นแม่ ซึ่งเป็นเพศสัมพันธ์แบบภาคบังคับ (Compulsory sexuality) และแนวคิดเรื่องกลไกควบคุมและลงโทษ (Discipline and Punish) กล่าวถึง กลไกควบคุมมนุษย์ที่ทรงพลังคือการเข้าไปควบคุมวิถีคิดมนุษย์ อย่างไรก็ตามการควบคุมดังกล่าวก็ไม่ได้ทำให้เกิดการยอมจำนนโดยุษย์ เพราะมนุษย์มีอำนาจในการขัดขืน ต่อรองอยู่ภายใต้กลไกควบคุมนั้น

วิธีการศึกษา ใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยมีแนวทางการวิจัยที่ว่า ความรู้ความจริงล้วนเป็นสิ่งสร้าง (Social construct) ซึ่งมนุษย์คือผู้ให้ความหมาย โดยในการศึกษานี้ใช้วิธีการเล่าเรื่อง (narrative approach) ของหญิงรักหญิง 8 คนและใช้ชีวิตคู่กัน (4 คู่) ซึ่งใช้ชีวิต

ร่วมกันมาอย่างน้อย 5 ปี เพื่อทำความเข้าใจปรากฏการณ์ (interpretivism) โดยการศึกษาให้
ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในกระบวนการวิจัยของผู้เข้าร่วมการศึกษา

ผลการศึกษา การสร้างความหมายในการเป็นหญิงรักหญิงนั้น พบว่า หญิงรักหญิงต่าง
นิยามตนเองว่าเป็นผู้หญิง และการเป็นหญิงรักหญิงถือเป็นทางเลือกของผู้หญิง ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า
ถึงแม้ว่าการเป็นหญิงรักหญิงจะถูกมองว่ามีเพศวิถีที่แตกต่างจากกรอบสังคมกำหนดแต่หญิงรักหญิง
ก็ยังยอมรับสถานะและบทบาทความเป็นหญิงในสังคมไทยในแง่มุมอื่น ๆ เช่น การยอมรับบทบาท
การเป็นลูกสาว หรือหญิงโสดที่มีหน้าที่ต่าง ๆ ตามที่สังคมคาดหวัง เพียงแต่ต้องการให้เห็นว่าหญิงรัก
หญิงคือเสรีภาพในการเลือกเพศวิถี

ความเชื่อเรื่องชีวิตคู่ของหญิงรักหญิงนั้นมีทั้งในเชิงตอกย้ำมายาคติเรื่องความไม่ยั่งยืน
ความเชื่อในความสัมพันธ์รอง ประสบการณ์ในชีวิตของแต่ละคนทำให้เห็นความเลื่อนไหลในเพศวิถีที่
ไม่ได้เป็นสิ่งที่หยุดนิ่ง หรือตายตัว และก่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้และรวมถ่วงการสร้างความหมาย
ใหม่กับความคิดเรื่องชีวิตคู่ การต่อรองกับแบบแผนหรือบรรทัดฐานของรักต่างเพศ ประสบการณ์และ
การใช้ชีวิตคู่ได้นำไปสู่การสร้างความหมายใหม่ การใช้ชีวิตคู่ของหญิงรักหญิงมีลักษณะที่เป็นพล
วัตร คือ มีการปรับเปลี่ยนวิถีคิดระหว่างการใช้ชีวิตคู่ การปรับเปลี่ยนวิถีปฏิบัติในการใช้ชีวิตคู่อยู่
ตลอดเวลา ไม่มีการหยุดนิ่งและมีลักษณะเฉพาะในแต่ละคู่แตกต่างกัน รวมทั้งมีการต่อรองและมีการ
สร้างความหมายใหม่ในความสัมพันธ์ทั้งกับคู่และครอบครัว รวมทั้งคนรอบข้างที่ปฏิบัติสัมพันธ์ด้วย ซึ่ง
อาจมีทั้งส่วนที่สอดคล้องและปฏิเสธแบบแผนทางสังคมที่มีอยู่ เพื่อให้ตนและคู่มีที่ยืนและดำรง
ความเป็นหญิงรักหญิงอยู่ได้ในสังคม กรอบการเลือกใช้ชีวิตคู่ของหญิงรักหญิงจึงถือเป็นการท้าทาย
ต่ออำนาจของความเชื่อความหมายเรื่องเพศที่สังคมยอมรับว่าเป็นรักต่างเพศตลอดมา